

«Дүйнөлүк илим жана ааламдашуу, санариптик трансформация доорундагы заманбап чакырыктар» эл аралык илимий форумунун РЕЗОЛЮЦИЯСЫ

2022-жылдын 22-23-апрели

Бишкек ш.

2022-жылдын 22-23-апрелинде Мамлекеттик резиденцияда Кыргыз Республикасынын Президенти С. Н. Жапаровдун катышуусу менен «Дүйнөлүк илим жана ааламдашуу, санариптик трансформация доорундагы заманбап чакырыктар» эл аралык илимий форуму болуп өттү.

Форум Кыргыз Республикасынын Президентине караштуу Улуттук аттестациялык комиссиянын демилгеси аркылуу Кыргыз Республикасынын Улуттук илимдер академиясы, Россия Федерациясынын биринчи Президенти Б.Н. Ельцин атындагы Кыргыз-Россия Славян университети менен биргеликте өткөрүлдү.

Форумдун максаты – дүйнөлүк илимди андан ары өнүктүрүүнүн актуалдуу проблемаларын талкуулоо, илим жана билим берүү чөйрөсүндөгү заманбап чакырыктарга туруштук берүүчү келечектүү чараларды белгилөө, азыркы дүйнөлүк илимдин глобалдуу жана жеке көйгөйлөрүн талкуулоо менен пикир алмашуу аркылуу эл аралык байланышты кеңейтүү, форумда талкуулана турган көйгөйлөргө кыргыз жана эл аралык илимий коомчулуктун, окумуштуулардын, билим берүү мекемелеринин көңүлүн буруу.

Форумга Россия, Кытай, Сербия, Казакстан, Өзбекстан, Түркия, Сингапур, АКШ мамлекеттеринин илим жана билим берүү жаатындагы бардык мүмкүнчүлүктөрү менен ар тараптуу кызматташууну колдогон дүйнөлүк илимий коомчулуктун өкүлдөрүнөн турган 200 киши катышты.

Форумдун 22-апрелдеги пленардык отурумунда ар кайсы өлкөлөрдүн окумуштууларынын куттуктоолору, ошондой эле дүйнөлүк жетишкендиктер жана илимдин өтө маанилүү көйгөйлөрү жөнүндө илимий баяндамалар угулду, баяндамалар боюнча талкуулар жүргүзүлүп, суроолор берилип, жооптор угулду.

23-апрелде профилдик 5 жогорку окуу жайында коомдук, гуманитардык, физика-математика, медицина, биология жана агрардык илимдер боюнча секциялык отурумдар болуп өттү, студенттер жана аспиранттар үчүн конок лекциялар уюштурулуп, баяндамалардын стендик көрсөтмөлөрү коюлду.

Форумдун катышуучулары илим – биздин планетаны сактоо үчүн, ааламдашуу жана санариптик трансформация доорундагы дүйнө жүзүнүн келечеги үчүн эл аралык кызматташтыкты улантуу жана бекемдөөгө болгон бирдиктүү аракет менен бизди бириктирип турган, туура жана бекем

позицияда болуу, ар кандай көз караштарды илимий жактан негиздөө гана дүйнөнү сактап калууга негиз болуп берет дегенди тастыктаган негизги фактор болуп санала тургандыгын белгилешет.

Форумдун катышуучулары форумдун темасы менен байланышкан маселелердин кеңири спектрин талкуулоонун натыйжасында ааламдашуу жана санариптик трансформация доорунда катышуучу мамлекеттердин саясатынын приоритеттүү негиздеринин бири катары илимдин маанисин жана билим берүүнүн ролун белгилөө менен, куттуктоо сөздөрүн, баяндамаларды жана маалыматтык билдирүүлөрдү угуп, төмөндөгүлөрдүн **зарылдыгын** көрсөтүшөт:

- өткөрүлгөн Форумдун жогорку профессионалдык деңгээлин, коюлган проблемаларды талкуулоонун конструктивдик мүнөзүн, түзүлгөн теориялык-прикладдык (колдонмо) жыйынтыктардын жана сунуштардын маанилүүлүгүн белгилөө;

- бул Форумдагы илимий-маалыматтык ишмердиктин чоң спектрин чагылдырган, илимий коомчулуктун активдүүлүк деңгээлин жогорулатууга жана илим чөйрөсүндөгү эл аралык байланышты өнүктүрүүгө мүмкүнчүлүк түзө турган талкуулардын мүнөзүн жактыруу жана колдоого алуу;

- экологиялык кырсыктарды алдын алууга, планетанын адам жана жаратылыш ресурстарын сактап калууга багытталганын эске алуу менен азыркы татаал учурдагы заманбап чакырыктарды чечүүгө багытталган илимий изилдөөлөрдү мамлекеттик колдоого алууну күчөтүү боюнча сунуштарды жактыруу;

- Форумдун катышуучу мамлекеттеринин пандемиялык мүнөздөгү инфекциялык оорулар менен күрөшүүдөгү аракеттерин бириктирүү жана бирдиктүү аракеттер менен өмүр коопсуздугуна карата биогенетикалык жана башка коркунучтарга натыйжалуу каршылык көрсөтүү жана аларды өз убагында аныктоонун комплекстүү аймактык системасынын алгоритмин иштеп чыгуу;

- бардык категориядагы жаштарды интеллектуалдык жана билим берүү интеграциясына тартуу боюнча маанилүү чараларды кабыл алууну, илимий-билим берүүчүлүк тажрыйба алмашуулар, санариптик билим берүүчүлүк платформаларды, эл аралык илимий коллаборацияларды түзүүнү;

- ЖМК жана Интернетке дүйнөлүк илим жана экологиянын актуалдуу маселелери, анын ичинде Форумдун материалдары жана жаңы басылмалар боюнча илим менен техниканын акыркы жетишкендиктерин чагылдырууга көмөктөшүү;

- кызматташтыкты колдоо жана Форумга катышуучу өлкөлөрдүн өкүлдөрүнөн турган дисциплиналар аралык коллаборацияны динамикалык түзүү үчүн жасалма интеллектини (экосистеманы) колдонуу менен методологиялык жана бирдиктүү санариптик платформаны түзүүнү демилгелөө;

- мезгилдүү жана башка басылмалардын электрондук ресурстарын, макалаларды жана илимий документтердин башка типтерин тоскоолдуксуз колдоно алууну ар тараптан колдоо;

- илимий мезгилдүү басылмалардын макалаларды редакциялык командалар тарабынан жарыялоонун этикалык нормаларын сактоо жөнүндө маалыматтарын өз сайттарында жайгаштыруусун, авторлордун ал нормаларды сактоо талаптарын күчөтүүнү, ошондой эле өз басылмасын ретраграция жолу (артка чакыруу) аркылуу плагиаттан, фальсификация жана фабрикациядан, макалаларды кайталап чыгаруудан, журналдарын мындай тексттерден арылтуу боюнча иштерин күчөтүү;

- илимий ачылыштарга жана техникалык ойлоп табууларга жетүү идеясы менен бириккен ар кандай жаш өзгөчөлүктөгү жана ар кайсы улуттагы окумуштуулардан турган мамлекет аралык илимий коллаборацияны түзүүгө багытталган КР УАКынын ишин колдоо;

- илимдин приоритеттүү багыттары жана инновациялык технологиялар боюнча илимий инновациялык активдүү ишмердик үчүн шарттарды түзүү, ошондой эле билим берүүнүн азыркы коомдун жашоо ишмердигинин бардык чөйрөлөрүн жакшыртуу боюнча чараларды жана чечимдерди иштеп чыгууга багытталган илимий изилдөөлөр менен болгон байланышын күчөтүү максатын көздөгөн КР УАКнын бирдиктүү илимий мейкиндик түзүү боюнча аракетин колдоо;

- катышуучу мамлекеттердин билим берүү жана илимий мекемелеринин биргелешкен илимий ишмердиктерин өнүктүрүү;

- университеттердин, башка билим берүү жана илимий борборлорунун, ошондой эле жамааттык колдонуу боюнча университеттик борборлорду түзүү менен илимий изилдөөлөрүнүн кооперацияларынын прогрессивдүү формаларын өнүктүрүүгө жана ишке киргизүүгө көмөктөшүү;

- семинар, тегерек стол, конференцияларды өткөрүп туруу, эл аралык байланыштарды бекемдөө, ааламдашуу жана санариптик трансформация доорундагы дүйнөлүк илимди өнүктүрүүгө көмөктөшүү;

- Форум маалыматтык жактан толумдуу, жакшы маанайда жана позитивдүү жагдайда өттү деп эсептелсин.

Форумдун катышуучу мамлекеттеринин илимий коомчулуктарына төмөндөгүлөр сунушталсын:

- жаш кадрларды даярдоо жаатындагы ишмердикти активдештирүү;

- индекстөөнүн эл аралык системасына кирүүчү журналдарына макала чыгарууга өз ара көмөк көрсөтүү меселеси боюнча аракеттерди бириктирүү;

- илимий-технологиялык өнүгүүнүн приоритеттүү багыттары боюнча (биотехнология, клеткалык технология, гендик инженерия, ресурс үнөмдөөчү технологиялар, санариптештирүү, тоо медицинасы, экология) жаштар жүргүзүп жаткан биргелешкен илимий изилдөөлөрдүн санын кеңейтүү ;

- катышуучу мамлекеттердин университеттери жана илимий мекемелеринин катышуусу менен илим, технология жана инновациялар чөйрөсүндөгү биргелешкен алдыңкы изилдөө борборлорун жана түйүндүк консорциумдарды түзүү;

- экологиялык мониторинг бирдиктүү системасын өркүндөтүү, экологиялык маалыматты эл аралык алмашуу, экологиялык багыттагы эл аралык долбоорлорду кеңейтүү;

- жогорку технологиялык продукцияларды катышуучу мамлекеттерде өткөрүлүүчү көргөзмөлөргө жана экспозицияларга, виртуалдуу өткөрүлө турган көргөзмөлөргө да чыгарууга өз ара көмөктөшүү;

Форумдун катышуучуларынын пикиринде форумду уюштуруучулар койгон максаттарына жетти деп эсептешет. Форумдун жүрүшүндө илим жана билим берүү чөйрөсүн жакшыртуу боюнча иш-чараларды ишке ашырууда мамлекет аралык өз ара аракеттешүүнүн абалы жана натыйжалары анализге алынды, бул чөйрөнүн ишмердигине карата эксперттик баа берүүлөр айтылды, илимий алдыңкы иштелмелер, ошондой эле катышуучулардын профессионалдык тажрыйбасын жалпылоо сунуш кылынды.

Форумдун катышуучулары ушул сыяктуу Эл аралык илимий форумду үзгүлтүксүз өткөрүп туруу ниетин билдиришти.

Резолюция Эл аралык илимий форумдун катышуучулары тарабынан бир добуштан колдоого алынды.

РЕЗОЛЮЦИЯ**Международного научного форума
«Мировая наука и современные вызовы в эпоху глобализации и
цифровой трансформации»***22-23 апреля 2022 год**г. Бишкек*

Международный научный форум «Мировая наука и современные вызовы в эпоху глобализации и цифровой трансформации» состоялся 22-23 апреля 2022 года в Государственной резиденции при участии Президента Кыргызской Республики С.Н. Жапарова.

Форум прошел под эгидой Национальной аттестационной комиссии при Президенте Кыргызской Республики, совместно с Национальной академией наук Кыргызской Республики, Кыргызско-Российским университетом им. Первого Президента Российской Федерации Б.Н. Ельцина.

Цель Форума – обсудить наиболее актуальные проблемы дальнейшего развития мировой науки и наметить перспективные меры, противостоящие современным вызовам в сфере науки и образования, расширить международное сотрудничество через обмен мнениями и обсуждение глобальных и частных проблем современной мировой науки и привлечь внимание кыргызской и международной научной общественности, учёных образовательных учреждений к обсуждаемым на полях Форума проблемам.

Участниками конференции стали 200 человек – представителей мировой научной общественности, солидарных в идее всемерного и всестороннего сотрудничества в области науки и образования из России, КНР, Сербии, Казахстана, Узбекистана, Турции, Сингапура, США.

В рамках Форума 22 апреля на пленарном заседании были заслушаны приветствия ученых из разных стран, а также заслушаны научные доклады о мировых достижениях и насущных проблемах науки, прошла дискуссия и обсуждение выступлений, были заданы вопросы, выслушаны ответы на них.

23 апреля состоялись секционные заседания в 5 профильных вузах по общественным, гуманитарным, физико-математическим, медицинским, биологическим и аграрным наукам, организованы гостевые лекции для студентов и аспирантов, выставлены стендовые презентации докладов.

Участники форума признают, что наука есть одна из основных факторов, который объединяет нас в едином стремлении созидать и укреплять международные отношения во имя сохранения нашей планеты, во

имя будущего всего мира в эпоху глобализации и цифровых технологий, подтверждающих, что только разумная и твердая позиция, только научное обоснование разных точек зрения может быть основой сохранения мира.

В результате обсуждения широкого спектра вопросов, связанных с тематикой Форума, участники Форума, отмечая значение науки и роль образования в эпоху глобализации и цифровой трансформации как одной из приоритетных основ политики государств-участников, заслушав приветственные слова, доклады и информационные сообщения, считают **необходимым:**

- отметить высокий профессиональный уровень состоявшегося Форума, конструктивный характер обсуждения заявленных проблем, значимость сформулированных теоретико-прикладных выводов и предложений;

- одобрить и поддержать характер проводимых на данном Форуме обсуждений, освещающих большой спектр научно-информационной деятельности, в совокупности позволяющих повышать уровень активности научного сообщества и развитие международного сотрудничества в сфере науки;

- одобрить предложения по усилению государственной поддержки научных исследований, направленных на решение современных вызовов в наше непростое время, осознавая, что они ориентированы на предотвращение экологических катастроф и сохранение природных и человеческих ресурсов планеты;

- объединить усилия всех стран – участников Форума в борьбе с инфекционными заболеваниями пандемического характера и разработать совместными усилиями алгоритм комплексной региональной системы раннего предупреждения, своевременного выявления и эффективного реагирования на биогенетические и иные угрозы безопасности жизни;

- принимать кардинальные меры по вовлечению всех категорий молодежи в интеллектуальную и образовательную интеграцию, научно-образовательные обмены, создание цифровых образовательных платформ, международных научных коллабораций;

- способствовать продвижению последних достижений науки и техники в СМИ и Интернет по актуальным вопросам мировой науки и экологии, в том числе материалов Форума и новых изданий;

- инициировать создание методологической и единой цифровой платформы с применением искусственного интеллекта (экосистемы) для поддержки сотрудничества и динамичного формирования

междисциплинарных коллабораций из представителей стран участников Форума;

- всемерно поощрять открытый доступ к электронным ресурсам периодических и других изданий, публикаций и других типов научных документов;

- научным периодическим изданиям размещать на своих сайтах информацию о следовании со стороны редакционной команды этическим нормам публикаций, усилить требования к авторам по их соблюдению, а также расширить работу по очистке своих изданий от плагиата, фальсификаций и фабрикаций, дублированных статей, путем ретрагирования (отзыва) таких текстов из своих журналов;

- поддержать работу НАК КР, направленную на создание межгосударственных научных коллабораций ученых разных возрастов и национальностей, объединенных общей идеей достижения научных открытий и технических изобретений;

- поддержать усилие НАК КР по формированию единого научного пространства, целью которого является создание условий для активной научной инновационной деятельности по приоритетным направлениям науки и инновационных технологий, а также усиление связи образования с научными исследованиями, направленными на выработку действенных мер и решений по улучшению всех сфер жизнедеятельности современного общества;

- развивать совместную научную деятельность образовательных и научных учреждений стран-участников;

- содействовать развитию и внедрению прогрессивных форм кооперации научных исследований университетов, других образовательных и научных центров, включая создание университетских центров коллективного пользования;

- регулярно проводить семинары, круглые столы, конференции, укреплять международные связи, способствовать развитию мировой науки в эпоху глобализации и цифровой трансформации;

- констатировать, что Форум прошел в информационно насыщенной, доброжелательной и позитивной атмосфере.

Рекомендовать научным сообществам стран-участников Форума:

- активизировать деятельность в области подготовки молодых кадров;
- объединить усилия в вопросе взаимного содействия в публикациях в журналах, входящих в международные системы индексирования;

- расширять число совместных научных исследований, проводимых молодежью по приоритетным направлениям научно-технологического развития (биотехнологии, клеточные технологии, геновая инженерия, ресурсосберегающие технологии, цифровизация, горная медицина, экология);

- формировать совместные центры передовых исследований и сетевые консорциумы в сфере науки, технологий и инноваций с участием университетов и научных организаций стран-участников;

- развивать единую систему экологического мониторинга, международный обмен экологической информацией, расширение межгосударственных проектов экологической направленности;

- способствовать взаимному продвижению высокотехнологичной продукции на выставках и экспозициях, в том числе виртуальных, в странах-участниках

Участники Форума считают, что ее организаторы достигли поставленной цели. В ходе Форума анализировалось состояние и результаты межгосударственного взаимодействия при реализации мероприятий по совершенствованию сферы науки и образования, прозвучали экспертные оценки деятельности в этих сферах, были представлены передовые научные разработки, а также обобщения профессионального опыта участников.

Участники Форума выразили пожелание поставить проведение подобного Международного научного форума на регулярную основу.

Резолюция поддержана участниками Международного научного форума единогласно.

RESOLUTION

***International scientific forum
"World science and modern challenges in the era
of globalization and digital transformation"***

April 22-23, 2022.

Bishkek

The International Scientific Forum "World Science and Modern Challenges in the Era of Globalization and Digital Transformation" was held on April 22-23, 2022 at the State Residence with the participation of the President of the Kyrgyz Republic S.N. Zhaparov.

The forum was held under the auspices of the National Attestation Commission under the President of the Kyrgyz Republic, together with the National Academy of Sciences of the Kyrgyz Republic, Kyrgyz-Russian University after the First President of the Russian Federation B.N. Yeltsin

The purpose of the Forum is to discuss the most pressing problems of the further development of world science , to outline promising measures that counter modern challenges in the field of science and education, to expand international cooperation through the exchange of ideas and discussion of global and particular problems of modern world science, to attract the attention of the Kyrgyz and international scientific and educational institutions and scientists to the issues discussed on the program of the Forum.

The conference was attended by 200 peoples - representatives of the world scientific community, who were in solidarity with the ideas of all-round and comprehensive cooperation in the field of science and education from Russia, China, Serbia, Kazakhstan, Uzbekistan, Turkey, Singapore, and the USA.

At the Forum, the President of the Kyrgyz Republic S.N. Zhaparov made a welcome speech to the participants.

As part of the Forum on April 22, at the plenary session, greetings from scientists from different countries were heard, and scientific reports on world achievements and pressing problems of science were also presented , there were discussions of scientists speeches companying with interesting questions and answers .

On April 23, sectional meetings were held in 5 specialized universities in the field of social, humanitarian, physical and mathematical, medical, biological and agricultural sciences, guest lecturers presented their reports for students and graduate students ,and poster presentations of reports were exhibited.

The forum participants recognize that science is one of the main factors that unites us in a common desire to create and strengthen international relations for the sake of preserving our planet, for the sake of the future of the whole world in the era of globalization and digital technologies, confirming that only a reasonable and firm position, only the scientific substantiation of different points of view can be the basis for the keeping of the peace.

As a result of the discussion of a wide range of issues related to the themes of the Forum, the Forum participants, noted the importance of science and the role of education in the era of globalization and digital transformation as one of the priority foundations of the policies of the participating States. After hearing the welcome speeches , different reports and informational messages, they consider it necessary:

- to note the high professional level of the Forum, the constructive nature of the discussion of the stated problems, the significance of the formulated theoretical and applied conclusions and proposals;

- to approve and support the nature of the discussions held at this Forum, covering a wide range of scientific and information activities allowing to increase the level of activity of the scientific community and the development of international cooperation in the field of science;

- to approve proposals for strengthening state support for scientific research aimed at solving modern challenges in our difficult time, realizing that they are focused on preventing environmental disasters and preserving the natural and human resources of the planet;

- - to combine the efforts of all countries participating in the Forum to fight against infectious diseases of a pandemic nature and to develop an algorithm for an integrated regional system of early warning by joint efforts, timely detection and effective response to biogenetic and other threats to life safety;

- to take drastic measures to involve all categories of young people in intellectual and educational integration, scientific and educational exchanges, the creation of digital educational platforms, international scientific collaborations;

- to promote the latest achievements of science and technology in the media and the Internet on topical issues of world science and ecology, including the materials of the Forum and new publications;

- to initiate the creation of a methodological and unified digital platform using artificial intelligence (ecosystem) to support cooperation and the dynamic formation of interdisciplinary collaborations from representatives of the countries participating in the Forum;

- to encourage open access to electronic resources of periodicals and other publications, publications and other types of scientific documents in every possible way ;

- scientific periodicals are to be posted information about the adherence on their websites by the editorial team to the ethical standards of publications to strengthen the requirements for authors to comply with them, and to expand the work on cleaning their publications from plagiarism, falsifications and fabrications, duplicate articles, by retraction (revocation) such texts from their journals;

- to support the activities of the NAC KR aimed for creating interstate scientific collaborations of scientists of different ages and nationalities, united by the common idea of achieving scientific discoveries and technical inventions;

-to support the efforts of the NAC KR to form a single scientific space, the purpose of which is to create conditions for active scientific innovation in priority areas of science and innovative technologies, as well as to strengthen the connection between education and scientific research aimed at developing effective measures and solutions to improve all spheres of life in modern society;

-to develop joint scientific activities of educational and scientific institutions of the participating countries

- to promote the development and implementation of progressive forms of cooperation in scientific research of universities, other educational and scientific centers, including the creation of university centers for collective use;

- to hold seminars, round tables, conferences regularly ,to strengthen international relations ,to promote the development of world science in the era of globalization and digital transformation;

- to state that the Forum was held in full informative, friendly and positive atmosphere.

Recommendations to the scientific communities of the participating countries of the Forum:

- intensify activities in the field of training of the young researchers ;

- to unite efforts in the issue of mutual assistance in publications in journals included in international indexing systems;

- to expand the number of joint scientific researches written by young researchers in priority areas of scientific and technological development (biotechnologies, cell technologies, genetic engineering, resource-saving technologies, digitalization, mountain medicine, ecology);

- to form joint centers of the advanced research and network consortiums in the field of science, technology and innovation with the participation of universities and scientific organizations of the participating countries;

- to develop one system of environmental monitoring, international exchange of environmental information, expansion of interstate environmental projects;

- to promote the mutual advancement of high-tech products at exhibitions and expositions, including virtual forms of the service in the participating countries.

The participants of the Forum believe that its organizers have achieved their goal. During the Forum, participants analyzed the state and results of interstate cooperation in the implementation of measures to improve the field of science and education, advanced scientific developments were presented, expert assessments of activities in these areas were made, generalizations of the professional experience of the participants were included.

The participants of the Forum expressed their intention to hold such International Scientific Forum regularly.

The resolution was supported by the participants of the International Scientific Forum unanimously.